

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 23C/256/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313226426
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Šefčíková
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2020:2313226426.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd v Galante, v konaní pred sudkyňou JUDr. Táňou Šefčíkovou, v právnej veci žalobkyne: G. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXX/XX, Y., zastúpená: JUDr. Ľudovít Štanglovič, advokát so sídlom Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti žalovaným: 1/ O a.s., A.: XX XXX XXX, so sídlom R. D. 7, L., zastúpený: STRELÁK & Partners s.r.o., IČO: 52 451 747, so sídlom Záhradnícka 46, Bratislava, 2/ E. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. D. XXXX/XX, L., o určenie neplatnosti právnych úkonov a iné, takto

rozhodol:

I. Žaloba sa zamietá.

II. Žalovaný 1/ má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom.

III. Žalovanej 2/ sa náhrada trov konania v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa proti žalovanému 1/ a žalovanej 2/ domáha vyslovenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29.05.2013 uzatvorenej medzi žalobkyňou ako spoludlžníčkou, žalovanou 2/ ako dlžníčkou a žalovaným 1/ ako veriteľom, zmluvy o poskytovaní domáceho servisu č. 3213000016 zo dňa 29.05.2013 uzatvorenej medzi žalobkyňou, žalovaným 1/ a žalovanou 2/, záložnej zmluvy zo dňa 29.05.2013 uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ slúžiacej na zabezpečenie pohľadávky s príslušenstvom vyplývajúcej zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29.05.2013 uzatvorenej medzi žalobkyňou ako spoludlžníčkou, žalovanou 2/ ako dlžníčkou a žalovaným 1/ ako veriteľom, rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej dňa 29.05.2013 medzi žalobkyňou, žalovaným 1/ a žalovanou 2/. Žalobkyňa si zároveň uplatňuje proti žalovanému 1/ primerané finančné zadostučinenie vo výške 200,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyňa si tiež uplatnila náhradu trov konania v rozsahu 100 % (to všetko podľa uznesenia č.k. 23C/256/2013-195 zo dňa 28.05.2018, ktorým súd pripustil zmenu žaloby a tiež s ohľadom na právoplatný výrok VI. súdu v rozsudku zo dňa 09.07.2018).

2. Žalobkyňa uviedla, že spotrebiteľský úver a jeho poskytnutie vybavovala žalovaná 2/, ktorá na zmluve o spotrebiteľskom úvere vystupuje v postavení dlžníčky, pričom aj úverové prostriedky mali byť podľa zmluvy o úvere poskytnuté žalovanej 2/ na jej bankový účet. Finančné prostriedky mali byť následne žalovanou 2/ poskytnuté žalobkyni ako kúpna cena za prevod nehnuteľnosti v jej výlučnom vlastníctve, čo bolo aj dôvodom prečo súhlasila so zriadením záložného práva na byt v jej vlastníctve špecifikovaný v záložnej zmluve na zabezpečenie pohľadávok zo zmluvy o úvere. Napokon k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej mal byť prevod uvedenej nehnuteľnosti, nedošlo. Žalobkyňa nemá vedomosť, ako

naložila žalovaná 2/ s finančnými prostriedkami, ktoré jej mali byť poskytnuté žalovaným 1/ titulom zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

3. Podľa žalobkyne zmluva o spotrebiteľskom úvere odporuje viacerým ustanoveniam Občianskeho zákonníka a zákona č. 129/2010 Z.z. a preto je neplatná. Rovnako tak aj od nej závislé zmluvy (špecifikované vyššie). Predmet zmluvy je neurčitý, keďže poskytnutý úver mal predstavovať sumu 6.500,- Eur, avšak mal byť vyplatený iba vo výške 6.238,- Eur. Úver bol krátený o sumu 1,- Eur, čo predstavuje prvú splátku úveru, úroky sa teda počítajú z neposkytnutých finančných prostriedkov, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Rovnako aj dohodnutý úrok vo výške 21,58 % z istiny ročne, výška odplaty vo výške 1.153,75 Eur, zmluvná pokuta vo výške 0,2 % z pôvodnej výšky istiny za každý deň omeškania, paušálna náhrada nákladov 664,- Eur, sú v rozpore s dobrými mravmi. Poukázala na to, že v zmysle § 566 a § 54 OZ nemožno v zmluve o spotrebiteľskom úvere dohodnúť, že sa splátkami splácajú najprv úroky až potom istina. Ak sa takéto dojednanie v zmluve nachádza, je neplatné a nemá žiadne právne účinky. Sankciami uvedenými v predmetnej zmluve sa neobyčajne hrubým spôsobom narušila rovnováha medzi stranami zmluvy, a to v neprospech slabšej strany zmluvy, t.j. žalobkyne ako spotrebiteľa. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetnej zmluvy odôvodnila skutočnosťou, že žalobkyňa potrebuje mať vyriešenú otázku výšky jej skutočného dlhu nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov, nakoľko žalovaný 1/ má voči nej ako spoludlžníčke pohľadávku aj s pochybným príslušenstvom a zmluvnými pokutami zabezpečenú záložným právom na nehnuteľnosť v jej výlučnom vlastníctve. Keďže práva žalobkyne ako spotrebiteľky boli porušené a súčasne boli porušené aj povinnosti žalovaného 1/ ako dodávateľa, má za to, že má nárok aj na primerané finančné zadosťučinenie, ako náhradu za ujmu, ktorú jej žalovaný 1/ neodborným prístupom spôsobil ako aj za ujmu, ktorá jej v dôsledku toho tiež hrozila. S poukazom na uvedené ako aj na skutočnosť, že pri rozhodovaní v konkrétnom prípade uplatneného práva na poskytnutie ochrany je potrebné mať vždy na zreteli základné interpretačné pravidlo, a to ochranu slabšej strany, t.j. spotrebiteľa, navrhla, aby súd rozhodol v zmysle petitu žaloby.

4. Žalovaný 1/ poukázal na to, že v zmysle ustálenej súdnej praxe nie je možné zmluvu o úvere vyhlásiť za neplatnú (rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 11C/62/2011, rozsudok vo veci F. c/a R. M.), teda ak sú v zmluve neprijateľné podmienky tieto treba vyhlásiť za neprijateľné. Mal za to, že pokiaľ v zmluve je možné nájsť platné ustanovenia, je potrebné zachovať účinky a platnosti a nájsť iné riešenie. Čo sa týka výšky poskytnutého úveru v sume rozdielu v rozsahu 262,- Eur, je splátka v zmysle zmluvy o domácom servise vo výške 261,- Eur a splátka úveru vo výške 1,- Eur. Čo sa týka výšky úrokovej sadzby, banky v danom čase poskytovali úrokovú sadzbu 18 %, preto úrok vo výške 21,58 % nie je v rozpore s dobrými mravmi. Nie je možné dávať do jedného súvisu odplatu a úrok, resp. ich nejako vzájomne započítavať. Čo sa týka práva na primerané finančné zadosťučinenie mal za to, že žalobkyňa nepreukázala, že by jej akokoľvek vznikla ujma. Žalobkyňa nemôže mať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, keďže Medzinárodný rozhodcovský súd zriadený pri Rozhodcovskej spoločnosti, a. s. bol zrušený rozhodnutím zriaďovateľa, čo bolo publikované v Obchodnom vestníku 98/2014 pod číslom O000254 zo dňa 26.05.2014. Čo sa týka petitu v časti vyslovenia neplatnosti zmlúv, žalovaná 1/ uviedla, že naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo neplatnosti určitého právneho úkonu je len vtedy, ak takéto určenie nemožno dosiahnuť v inom súdnom konaní, v ktorom si účastníci môžu uplatniť svoje práva alebo sa brániť voči uplatneným právam druhého účastníka právneho vzťahu. O takýto prípad vo veci žalobkyne nejde. V danej veci by určením, ktoré žalobca požaduje, nedošlo k vyriešeniu všetkých sporných otázok a takéto určenie by žalovanej 1/ nemohlo zabrániť, aby sa voči žalobkyňi domáhala vrátenia toho, čo jej bolo na základe zmluvy z jej strany poskytnuté. Na tomto závere nič nemení ani to, že v prípade žalobkyne ide vo vzťahu k žalovanej 1/ o spotrebiteľa podľa predpisov hmotného práva, keďže naliehavý právny záujem je inštitút procesného práva, ktorý je celkom indiferentný vo vzťahu k uplatňovanému hmotnému právu. Žalobkyňa z dôvodu nesprávne zvoleného procesného nástroja a s ohľadom na uvedenú argumentáciu nemôže byť v konaní úspešná a teda nie je splnená základná podmienka priznania uvedeného zadosťučinenia. Priznanie uvedeného nároku je vzhľadom na konanie žalobkyne jednoznačne v rozpore s dobrými mravmi, keď počas celého konania nevykonala ani len čiastočnú úhradu záväzku.

5. Na pojednávaní dňa 10.09.2020 súd posúdil, že v predmetnej veci bude skúmať naliehavý právny záujem vo vzťahu k jednotlivým výrokom navrhovaného petitu ohľadne vyhlásenia zmlúv za neplatné, pričom povinnosť preukázania zaťažuje žalobkyňu. V prípade záložnej zmluvy sa predmetným výrokom nedeklaruje neexistencia záložného vzťahu, ale iba žalobkyňou navrhovaná neplatnosť predmetnej

zmluvy. Strana žalobkyne uviedla, že žalobkyňa je diskriminovaná z dôvodu, že v ostatných obdobných konaniach spotrebiteľ nemusí žiadnym spôsobom dokazovať naliehavý právny záujem. Je nútená sa vyjadrovať k záležitostiam, ktoré sú v rozpore so zavedenou súdnou praxou. Žalobkyňa nemá inú možnosť ako dosiahnuť neplatnosť jednotlivých zmlúv ako súdnym rozsudkom, ktorý navrhuje vydať v zmysle žaloby. V konaní vedenom pod sp. značkou 5C/108/2015 by sa o neplatnosti jednotlivých zmlúv nerozhodovalo samostatnými výrokmi, ale by sa posudzovala ich neplatnosť iba ako predbežná otázka. Bez deklarovania neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere by nebolo možné rozhodnúť o neplatnosti záložnej zmluvy, ktorá predstavuje akcesorický záväzok. Pokiaľ ide o ostatné zmluvy, tak tieto sú akcesorické a závislé od zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Keďže pohľadávka žalovaného 1/ vyplýva z neplatného právneho úkonu, záložné právo zabezpečuje takúto pohľadávku, čo je v príkrom rozpore s dobrými mravmi. Záujem žalobkyne a zmysel požadovaného určenia vyplýva z § 34 ods. 2, katastrálneho zákona. Nie je v záujme žalobkyne, aby sa domáhala zároveň aj toho, aby jej uložená povinnosť plniť voči žalovanej 1/. Civilný sporový poriadok ani v § 470 ods. 1, ods. 2 nevyklučuje aplikáciu spomínaného paragrafu 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z., ktoré ustanovenie, v podstate, bez ďalšieho a bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu umožňuje domáhať sa spotrebiteľovi vyslovenia neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy samostatným výrokom súdu. Žalobkyňa poukázala na rozhodovaciu prax, vrátane rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/193/2019 zo dňa 22.04.2020, v ktorom bol vyslovený názor, že na určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej dňa 31.03.2014 je daný naliehavý právny záujem, keďže sa určenia domáha spotrebiteľ zo spotrebiteľského vzťahu, a to prihladnuc na ustálenú judikatúru súdov (NS SR sp. zn. 1 Obo/23/2008). Rozhodujúce je, že v čase rozhodovania súdu je účinné ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z., čo má za následok, že spotrebiteľ nemusí preukazovať naliehavý právny záujem. Žalovaný 1/ zotrval na svojej námietke, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem. Otázky, ktoré sa snaží žalobkyňa vyriešiť v tomto konaní budú vysporiadané ako predbežné otázky v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 5C/108/2015. V prípade, že súd vyhodnotí, že v danej veci existuje naliehavý právny záujem, súd by nemal rozhodovať o absolútnej neplatnosti, keďže nie sú splnené podmienky na takéto vyhlásenie. V súlade s ustálenou judikatúrou by mal skúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok.

6. Žalovaná 2/ sa na súdom nariadené pojednávanie nedostavila a k veci sa nevyjadřila.

7. V danej veci vykonal súd dokazovanie listinnými dôkazmi: Zmluva o poskytovaní domáceho servisu č. 3213000016 zo dňa 29.05.2013, Záložná zmluva zo dňa 29.05.2013, Rozhodcovská zmluva zo dňa 29.05.2013, Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29.05.2013, Splátkový kalendár pre zmluvu č. 1213000016, Predžalobná upomienka - výzva k úhrade dlhu zo dňa 02.10.2013, Oznámenie o strate výhody splátok zo dňa 14.01.2015, ako aj s ostatným na vec sa vzťahujúcim spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav veci:

8. Žalovaný 1/ ako veriteľ uzatvoril so žalovanou 2/ ako dlžníčkou a žalobkyňou ako spoludlžníčkou dňa 29.05.2013 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016, na základe ktorej sa žalovaný 1/ zaviazal poskytnúť žalobkyňi a žalovanej 2/ bezúčelový a bezhotovostný úver vo výške 6.500,- Eur. Zmluvné strany sa dohodli, že úver bude žalobkyňi a žalovanej 2/ na ich žiadosť vyplatená v dvoch častiach. Z prvej časti úveru mala byť na výslovnú žiadosť žalobkyňi a žalovanej 2/ uhradená pohľadávka voči E. B., B. s.r.o. vo výške 325,- Eur. Druhá časť úveru vo výške 5.913,- Eur mala byť vyplatená prevodom na v zmluve špecifikované číslo účtu do dvoch pracovných dní po podaní návrhu na vklad záložného práva k nehnuteľnostiam, ktoré zaistili úver, do katastra nehnuteľností. Prvá splátka vo výške 1,- Eur bola splatná ku dňu vyplatenia úveru. K tomuto dňu bola splatná aj odmena vo výške 261,- Eur v zmysle Zmluvy o poskytovaní domáceho servisu č. 3213000016, ktorá bola uzatvorená v deň uzatvorenia zmluvy o úvere. Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že za poskytnutie úveru dlžník, spoludlžník zaplatí veriteľovi dohodnutý úrok 21,58 % z istiny ročne a dohodnutú celkovú odplatu vo výške 1.153,75 Eur, pričom úrok a odplata boli splatné mesačne. Mesačná splátka uvedená v čl. II zmluvy zahŕňala najprv splátku úroku a odplaty a po ich úplnom uhradení následne splátku istiny. Ročná percentuálna miera nákladov podľa tejto zmluvy činila 46,80 % a priemerná RPMN 22,95 %. Ďalej zo zmluvy vyplýva, že dlžník, spoludlžník sa zaviazali uhradiť veriteľovi celkom čiastku vo výške 14.666,50 Eur, a to nasledovne: v prvých 4 mesačných splátkach vo výške 1,- Eur, ďalej v pravidelných rovnomerných 55 mesačných splátkach vo výške 262,- Eur a 60. splátku vo výške 252,50 Eur s tým, že prvá splátka bude splatná ku dňu vyplatenia úveru a každá ďalšia potom vždy k 20. dňu každého nasledujúceho kalendárneho mesiaca začínajúc mesiacom jún 2013, až do úplného zaplatenia dlžnej čiastky pod stratou výhody splátok, v prípade neuhradenia jednej splátky v plnej výške a najneskôr do troch mesiacov odo dňa nasledujúceho

uvedenom v splátkovom kalendári. Nad rámec zákonného úroku z omeškania sa zmluvné strany dohodli na zmluvnej pokute vo výške 0,2 % z pôvodnej výšky istiny za každý začatý deň omeškania. Ďalej sa dohodli, že dlžník, spoludlžník je povinný uhradiť paušálnu náhradu nákladov vynaložených veriteľom v súvislosti s vymáhaním dlžnej čiastky vo výške 664,- Eur, ktorá po dohode zmluvných strán nepodlieha vyúčtovaniu.

9. Okrem zmluvy o úvere, zmluvné strany dňa 29.05.2013 uzatvorili aj Zmluvu o poskytovaní domáceho servisu č. 3213000016, na základe ktorej sa klient zaviazal zaplatiť za poskytnutie domáceho servisu odmenu v celkovej výške 1.044,- Eur. Dojednaný záväzok bol zabezpečený zriadením záložného práva na nehnuteľnosť žalobkyne, špecifikovanej v Záložnej zmluve uzavretej podľa § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka zo dňa 29.05.2013. V zmysle Rozhodcovskej zmluvy uzavretej dňa 29.05.2013 sa zmluvné strany dohodli, že všetky spory vzniknuté z právnych vzťahov vyplývajúcich zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 a Záložnej zmluvy uzatvorených medzi zmluvnými stranami dňa 29.05.2013 alebo súvisiacich sa zmluvami, vrátane vedľajších právnych vzťahov, nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, nárokov na náhradu škody, sporov o výklad, zánik zmlúv alebo o platnosť, výklade, alebo zánik Rozhodcovskej zmluvy, predložia na rozhodnutie buď stálemu rozhodcovskému súdu: Medzinárodný rozhodcovský súd zriadený spoločnosťou Rozhodcovská spoločnosť, a.s., alebo všeobecnému súdu Slovenskej republiky.

10. Z oznámenia o strate výhody splátok zo dňa 14.01.2015 vyplýva, že záväzok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 bol žalovaným 1/ zosplatnený ku dňu 22.09.2013 z dôvodu omeškania s jeho splácaním. Celková dlžná čiastka činila 22.778,50 Eur.

11. Odvolací súd vo svojom uznesení č.k. 26Co/9/2019-263 zo dňa 31.03.2020 konštatoval, že prvoinštančný súd (ďalej len „súd“) nedal doposiaľ odpoveď na otázku, prečo by mala byť predmetná žaloba procesne vhodným nástrojom ochrany práva žalobkyne (pozn.: odhliadnuc od jej postavenia „spotrebiteľa“), aj s ohľadom na tú skutočnosť, že rozhodnutie o takejto žalobe by malo deklaratórny charakter a nebolo exekučným titulom. Rovnako súd nesprávne právne posúdil vec, keď neaplikoval právnu normu, ktorá v danej veci prichádzala do úvahy (§ 80 písm. c) O. s. p.).

12. Súd na pojednávaní dňa 10.09.2020 vyzval žalobkyňu (zastúpenú splnomocnencom), aby sa vyjadrila k otázke existencie naliehavého právneho záujmu. Žalobkyňa trvala na tom, že s odkazom na § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z., nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem, keďže žalobkyňa je v postavení spotrebiteľa a predmetné ustanovenie umožňuje domáhať sa spotrebiteľovi vyslovenia neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy samostatným výrokom súdu.

13. Citujúc z odôvodnenia odvolacieho súdu: „Od 01.07.2016 nadobudol účinnosť C. s. p., ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj „O. s. p.“), keďže podľa § 470 ods. 1 C. s. p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Podľa § 80 O. s. p. (pozn.: účinného do 30.06.2016) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a) o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho), b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 137 písm. c) C. s. p. žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem nie je potrebné preukázať, ak vyplýva z osobitného predpisu (pozn.: do 30.06.2016 bolo účinné ust. § 80 ods. 1 písm. c) O. s. p., podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem).

Podmienky procesnej prípustnosti žalôb na určenie právnej skutočnosti (pozn.: ustanovenie § 80 písm. c) O. s. p. zakotvovalo všeobecný predpoklad určovacích žalôb, ktorým bol právny záujem žalobcu, pričom tento musel byť naliehavý. Z konštantnej judikatúry vyplýva, že pri neosvedčení naliehavého právneho záujmu, súdy určovaciu žalobu zamietli bez jej vecného prejednania. Samozrejme, pri osvedčovaní naliehavého právneho záujmu je do určitej miery potrebné sa zaoberať aj vecnou stránkou sporu, pretože naliehavý právny záujem je nerozlučne prepojený s meritom sporu. Súdna prax za účinnosti

O. s. p. procesne podradila žaloby na určenie právnej skutočnosti pod ustanovenie § 80 písm. c) O. s. p. a považovali sa za prípustné, ak žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení právnej skutočnosti. Zväčša išlo o žaloby na určenie existencie zmluvy a iného právneho úkonu, ich platnosť, neplatnosť a podobne. Súčasný sporový súdny kódex diferencuje žaloby na určenie, či tu právo je alebo nie je (§ 137 písm. c/ C. s. p.) a na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ C. s. p.), pričom žaloba na určenie právnej skutočnosti je prípustná výlučne v prípade, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Ide napríklad o žaloby na určenie neplatnosti právneho úkonu o skončení pracovného pomeru (§ 77 ZP), akciovej spoločnosti (§ 183 ObZ), žaloba na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným (§ 131 ObZ), žaloba na určenie neplatnosti dražby (§ 21 ZoDD), žaloba na určenie neplatnosti výpovede z nájmu (§ 711 ods. 6 O. z.) a odporovacie žaloby (§ 42a O. z.), a tu treba súhlasiť so žalobkyňou, že od 01.01.2018 nadobudol účinnosť článok XII bod 39 zákona č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z. z., kde sa dáva spotrebiteľovi možnosť pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou - zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 11 ods. 4, ktorý znie: Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou) podaných za účinnosti O. s. p., majú sudy posudzovať podľa ustanovení O. s. p. (viď. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.12.2018, sp. zn. 6Cdo/30/2018, podľa ktorého „V danom prípade predmetom konania bola žaloba žalobcu o určenie neplatnosti právnych úkonov uzavretých medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, pričom žaloba bola podaná na okresný súd za účinnosti O. s. p. Konajúce sudy preto správne posudzovali podmienky procesnej prípustnosti takejto žaloby podľa O. s. p. (§ 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.). V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu žalobcom podanú žalobu považovali za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p., podľa ktorého návrhom možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Podmienkou úspešnosti takejto žaloby je z procesnoprávneho hľadiska existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorú skutočnosť je povinný tvrdiť a preukázať žalobca. Pokiaľ preto konajúce sudy posudzovali najskôr splnenie tejto procesnej podmienky žalobcom podanej žaloby, ich postup nemožno označiť za nesprávny, zjavne sa vymykajúci kogentnému procesnému ustanoveniu. Práve naopak, takýto procesný postup bol v súlade s citovaným ustanovením § 80 písm. c/ O. s. p. Napokon, aj sám žalobca v žalobe uvádzal, že ide o návrh podľa tohto zákonného ustanovenia a aj tvrdil skutočnosti, ktorými odôvodňoval svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Okrem toho, súdna prax je jednotná aj v tom, že ak súd dospeje k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a žalobu z tohto dôvodu zamietne, nezaobera sa žalobou vo veci samej. Ak preto súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil (správnosť tohto právneho názoru dovolateľ v dovolaní nenamietal), a následne sa nezaoberal opodstatnenosťou žaloby vo veci samej, nešlo o postup, ktorým by konajúce sudy porušili kogentné ustanovenie procesného predpisu. Dovolací súd dospel na základe uvedeného k záveru, že okresný a aj odvolací súd v danom prípade nepostupovali spôsobom, ktorý by znemožnil žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Dovolací súd teda nezistil existenciu vady v zmysle citovaného ustanovenia, ktorá by zakladala prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania žalobcu.“....

Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany žalobcovho práva a či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom prípade bude musieť nasledovať iné ďalšie súdne konanie. O naliehavý právny záujem môže ísť zásadne len vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia, že právny vzťah alebo právo existuje bolo buď ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým, čo znamená, že musí ísť o takú jeho procesnú, prípadne hmotnoprávnu situáciu, v ktorej by objektívne už existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený prípadne pre neisté svoje postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme. Existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení môže byť daná aj vtedy, keď určenie existencie práva alebo právneho vzťahu, o ktoré v konaní ide, priaznivo, prípadne nepriaznivo ovplyvní právne postavenie žalobcu proti žalovanému. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodnutia súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha, teda na žalobkyňu. Naliehavý právny záujem musí byť preukázaný, musí existovať nielen v čase začatia konania, ale aj v čase, keď bol už rozsudok vyhlásený. Určovacie žaloby majú podľa

právnej teórie, ako aj záverov rozhodovacej praxe súdov a judikatúry opodstatnenie tam, kde je ešte len stav ohrozenia práva a nie je už jeho porušenie. Určovací návrh podľa § 80 písm. c) O. s. p. má charakter preventívnej ochrany práv, nápravy stavu vzniknutého porušením práva sa možno domáhať už pomocou žaloby na plnenie. Naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení v danom prípade musí spočívať v tom, že by sa ním vyriešili všetky sporné právne otázky medzi účastníkmi stranami sporu a vytvorili by pevný právny základ pre budúce právne vzťahy (viď. uznesenie NS SR zo dňa 16.03.2016, sp.zn. 8Cdo/251/2015)....

Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, o čom niet pochýb, že právny vzťah medzi stranami sporu je vzťahom spotrebiteľským, založeným zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29.05.2013 uzatvorenou medzi žalobkyňou ako spoludlžníčkou, žalovanou 2/ ako dlžníčkou a žalovanou 1/ ako veriteľom. Základným atribútom určovacej žaloby § 80 písm. c) O. s. p. (s účinnosťou od 1.7.2016 § 137 písm. c/ C. s. p.) je, že predmetom žaloby musí byť určenie (ne) existencie práva (napr. vlastníckeho práva, práva nájmu a pod.), alebo právneho vzťahu (napr. založeného zmluvou o spotrebiteľskom úvere). Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany žalobcovho práva a či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom prípade bude musieť nasledovať iné ďalšie súdne konanie.

O naliehavý právny záujem môže ísť zásadne len vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia, že právny vzťah alebo právo existuje bolo buď ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým, čo znamená, že musí ísť o takú jeho procesnú, prípadne hmotnoprávnu situáciu, v ktorej by objektívne už existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený prípadne pre neisté svoje postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme. Existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení môže byť daná aj vtedy, keď určenie existencie práva alebo právneho vzťahu, o ktoré v konaní ide, priaznivo, prípadne nepriaznivo ovplyvní právne postavenie žalobcu proti žalovanému. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodnutia súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha, teda na žalobkyňu. Naliehavý právny záujem musí byť preukázaný, musí existovať nielen v čase začatia konania, ale aj v čase, keď bol už rozsudok vyhlásený. Určovacie žaloby majú podľa právnej teórie, ako aj záverov rozhodovacej praxe súdov a judikatúry opodstatnenie tam, kde je ešte len stav ohrozenia práva a nie je už jeho porušenie. Určovací návrh podľa § 80 písm. c) O. s. p. má charakter preventívnej ochrany práv, nápravy stavu vzniknutého porušením práva sa možno domáhať už pomocou žaloby na plnenie. Naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení v danom prípade musí spočívať v tom, že by sa ním vyriešili všetky sporné právne otázky medzi účastníkmi stranami sporu a vytvorili by pevný právny základ pre budúce právne vzťahy (viď. uznesenie NS SR zo dňa 16.3.2016, sp. zn. 8Cdo/251/2015).

....žalovaná 1/ sa v konaní sp. zn. 5C/108/2015 domáha voči žalobkyňu žalobou na plnenie žalobných nárokov majúcich mať základ v zmluve o spotrebiteľskom úvere a s ňou súvisiacimi „doplňovacími zmluvami“, kde sa, ako predbežná otázka musí riešiť platnosť právnych úkonov, ktorých určenia neplatnosti sa žalobkyňa dovoľáva žalobou v tomto konaní, pričom určovacia žaloba je neprípustná vtedy, ak rozhodnutie o merite sporu by predstavovalo len rozhodnutie o predbežnej otázke podstatnej pre rozhodnutie iného (pozn.: tu žalovanou 1/ následne iniciovaného) súdneho sporu (viď. rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/112/2004 - ZSP 6/06). Právoplatný rozsudok o žalobe na určenie, či tu právny vzťah (právo) je alebo nie je, netvorí prekážku rozsúdenej veci pre žalobu na plnenie vychádzajúcu z rovnakého skutkového základu (viď. R ČR 85/2003) a naopak právoplatný rozsudok o žalobe na plnenie vytvára prekážku veci rozsúdenej pre konanie o žalobe na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, vychádzajúcu z rovnakého skutkového základu (viď. R 110/2003).“

Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v § 11 ods. 4 (pozn.: účinný od 1.1.2018), uvedeným osobitným ustanovením, umožňuje spotrebiteľovi domáhať sa pred súdom, určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere tzn., že takouto žalobou je možné požadovať, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, ktorá žaloba v takomto prípade vyplýva z osobitného predpisu, ako to má na mysli ust. § 137 písm. d) C. s. p. V danej veci však nie je možné opierať dôvodnosť podanej žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29.05.2013 o cit. ust., ako to uviedla žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej 1/, pretože žaloba bola podaná 11.10.2013, kedy podanie žaloby, o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, osobitný právny predpis neupravoval a podanie takejto žaloby bolo možné výslovne s odkazom na ust. § 80 písm. c) O. s. p., pretože podmienky procesnej prípustnosti žalôb na určenie právnej skutočnosti (viď. ods. 11 uzn.) podaných za účinnosti O. s. p. majú súdy posudzovať podľa ustanovení O. s. p.“

14. Súd s odkazom na § 391 ods. 2 C. s. p. preberá názor odvolacieho súdu vyslovený v citovanej časti odôvodnenia rozhodnutia a na danú vec aplikuje § 80 O. s. p. písm. c), teda že návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, keďže žaloba bola podaná dňa 10.10.2013, t.j. za účinnosti uvedeného zákona.

15. Žalobkyňa naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere odôvodnila skutočnosťou, že žalobkyňa potrebuje mať vyriešenú otázku výšky jej skutočného dlhu nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov, nakoľko žalovaný 1/ má voči nej ako spoludlžníčke pohľadávku aj s pochybným príslušenstvom a zmluvnými pokutami, zabezpečenú záložným právom na nehnuteľnosť v jej výlučnom vlastníctve. Pokiaľ ide o ostatné zmluvy, tak tieto sú akcesorické a závislé od zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Keďže pohľadávka žalovaného 1/ vyplýva z neplatného právneho úkonu, záložné právo zabezpečuje takúto pohľadávku, čo je v príkrom rozpore s dobrými mravmi. Záujem žalobkyne a zmysel požadovaného určení vyplýva z § 34 ods. 2, katastrálneho zákona. Nie je v záujme žalobkyne, aby sa domáhala zároveň aj toho, aby jej bola uložená povinnosť plniť voči žalovanej 1/.

16. Aplikujúc § 80 písm. c) O. s. p., určení neplatnosti zmluvy o úvere by neodstránilo stav právnej neistoty, teda nebránilo by žalovanému 1/ domáhať sa z tejto zmluvy vrátenia poskytnutého plnenia. Žalobkyňa namietala, že nebolo preukázané, že žalovaný 1/ plnil. Ani táto otázka by však nebola vyriešená, keby súd vyhovel žalobe. Vyriešiť otázku, či bolo plnené a či na existujúci alebo neexistujúci záväzok možno tiež len v konaní o návrhu na plnenie. Takýto záver je namieste i vo vzťahu k otázke či a komu žalobkyňa vlastne dlhuje, ktorú možno riešiť práve konaním na plnenie. Rovnako sa týka požadovaného určení o vyslovenie neplatnosti zmluvy o domácom servise. Rozhodnutie o platnosti či neplatnosti zmluvy o úvere a na ňu viazaných zmlúv v tomto konaní by nevytvorilo pevný právny základ pre vzťah strán a bolo by iba predpokladom ďalšej žaloby. Otázky, ktoré sa snaží žalobkyňa vyriešiť v tomto konaní budú vysporiadané ako predbežné otázky v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 5C/108/2015. Žalobkyňa preto nemá naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na ňou požadovanom určení neplatnosti zmluvy o úvere a zmluvy o poskytnutí domáceho servisu, obe zo dňa 29.05.2013 a súd žalobu v tejto časti zamietol.

17. Žalobkyňa nemôže mať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zo dňa 29.05.2013, keďže Medzinárodný rozhodcovský súd zriadený pri Rozhodcovská spoločnosť, a. s., so sídlom na Vřšku 6, 811 01 Bratislava, bol zrušený rozhodnutím zriaďovateľa, čo bolo publikované v Obchodnom vestníku 98/2014 pod číslom O000254 zo dňa 26.05.2014. Žalobkyňa preto nemá naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na ňou požadovanom určení a súd žalobu aj v tejto časti zamietol.

18. „K problematike existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti záložnej zmluvy už najvyšší súd zaujal v minulosti právne závery. Napríklad v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 89/2007 uviedol, že ani prípadné určení neplatnosti záložnej zmluvy nemôže viesť k odstráneniu právnej neistoty žalobcu alebo k zamedzeniu ohrozenia jeho práva. Určením neplatnosti záložnej zmluvy nemusí byť bez ďalšieho postavené na isto, že vôbec nevzniklo záložné právo, a na druhej strane na základe platnej záložnej zmluvy nemusí vždy vzniknúť záložné právo k nehnuteľnostiam, aj keď bolo vložené do katastra nehnuteľností. Záložná zmluva nie je neplatná len preto, že nevznikla pohľadávka, ktorú má zabezpečovať záložné právo založené na tejto zmluve (napríklad preto, že nedošlo k uzavretiu zmluvy, podľa ktorej by mala pohľadávka vzniknúť, alebo preto, že takáto zmluva je neplatná a pod.). A aj keď je záložná zmluva platný právny úkon, záložné právo nevznikne, ak nevznikla pohľadávka, ktorú má záložné právo zabezpečovať. Vzhľadom na to, že určením platnosti alebo neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže vyriešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi, nemôže byť na takomto určení naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistotu v jeho právnom postavení možno preto odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo, prípadne, ak už došlo k realizácii záložného práva, určením, či tu je alebo nie je iné právo (napríklad vlastnícke).“ /Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/24/2017 zo dňa 14.09.2017/ Požadovaným určením neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže odstrániť právna neistota a vyriešiť celý obsah právneho vzťahu strán daného sporu. Stav ohrozenia práva žalobkyne alebo neistotu v jej právnom postavení možno preto odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo. Žalobkyňa preto nemá naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na ňou požadovanom určení a súd žalobu aj v tejto časti zamietol.

19. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa,spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Keďže žalobkyňa nebola úspešná v žiadnom rozsahu, akýkoľvek nárok na primerané finančné zadosťučinenie jej nemohlo vzniknúť, preto súd žalobu aj v tejto časti zamietol.

20. Podľa § 396 ods. 3 C. s. p. ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci. Vzhľadom na úspech žalovaného 1/ v konaní pred prvoinštančným súdom i súdom odvolacím, súd s poukazom na § 255 C .s. p. rozhodol, že žalovaný 1/ má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Súd nevzhladol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa a ani žalobkyňa na žiadne takéto okolnosti neupriamila pozornosť súdu. Žalovaná 2/ bola v celom konaní pasívna a z obsahu spisu je zrejmé, že jej nemohli vzniknúť žiadne trovy, preto súd uplatňujúc § 257 C s. p. rozhodol, že žalovanej 2/ sa náhrada trov konania nepriznáva.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Podanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Za každé spracovanie podania a jeho príloh v listinnej podobe a za spracovanie podania a jeho príloh v elektronickej podobe doručeného inak ako do elektronickej schránky súdu, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu, bude uvedená osoba povinná zaplatiť súdny poplatok vo výške 20 eur.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.